

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE :

In Capitală : Pentru 1 an 30 lei; 6 luni 15 lei; 3 luni 8 lei.
 In Districe : 1 an 26 lei; 6 luni 18 lei; 3 luni 10 lei.
 In Străinătate : 1 an 48 lei; 6 luni 24 lei; 3 luni 12 lei.

Director : D. AUG. LAURIAN

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa :

In România : La administrație, Pasajul Român, Nr. 3 bis, București; și la corespondenții ziarului din județe.
 In Hamburg : La Adolf Steiner, Gänsemarkt, 58, Bioul central de anunțuri pentru Germania.
 Pentru Francia, Anglia, Austro-Ungaria și Italia : Se va adresa la AGENCE LIBRE, Paris, 50, rue de
 Notre-Dame-des-Victoires (place de la Bourse).

ANUNCIURILE :

Lîmă mică pe pagina IV . . . . . 30 bani.
 Reclame pe pagina II-a 5 lei. — Reclame pe pagina III-a 2 lei.
 Scrisorile neînțelese se refuză. — Articolii nepublicați nu se însoțiază.
 Pentru interși și reclame, redacțunea nu este responsabilă.

SCIRI TELEGRAFICE

DIN ZIARELE STRINE.

Madrid, 13 Aprilie.

Desi presa conservatoare și catolică, în articoli recenti, a preconizat ideea de a nu lucea parte oficial la expoziția universală din Paris la 1889, se asigură din sorginte foarte autorizată, că guvernul și regenta sunt din contra favorabil participării oficiale a Spaniei la expoziție.

Industria și comerțul din provincie se condează presa liberală și republicană în campania sa în favoarea expoziției de la 1889 și nu vor a fi întrecute de Portugalia, care va fi reprezentată.

New-York, 12 Aprilie.

O deputație de Irlandei americană s'a prezintat la Casa-Albă spre a invita pe d. Cleveland, președintele Statelor Unite, să asiste la un meeting de protestare contra bilulei de ceroziune, depus de guvernul englez în Camera Comunelor.

Secretarul președintelui a declarat deputaților, că oră cari ar fi idile președintelui asupra cestuii, ar fi absolut incorrect din partea, fiindu-i dată poziția oficială, de a asista la un meeting de acest gen.

Filadelfia, 12 Aprilie.

S'a descoperit o vastă asociație de funcționari ai căilor ferate dintre Pittsburgh și Colombe, având de scop să prade trenurile de mărfuri. Patru-zeci și sase funcționari s'a arătat. Ei furaseră deja mărfuri pentru un milion și mai bine de franci.

Berlin, 13 Aprilie.

Politische Nachrichten relevă că bugetul suplimentar, supus consiliului federal—de și e necesar mai ales pentru cereri în scopuri militare—n'are de loc acea însemnatate de sensație, ci se i se atrbuie. E vorba de cheltuieli fu baza legel militare celei noi, apoi pentru construirea unor lini străgică, pentru terminarea și reconstruirea unor cetăți, după cum reclamă tehnica modernă a tunurilor și proiectelor, în fine pentru echipajarea ostrei cu echipamentul cel nou, tot cheltuieli pentru scopuri de mult cunoscute și esclud ori-ce idee de un pericol imediat de răsuori, de oare-ce se fac pentru lucrări, ce reclamă mai mult timp. Ceea ce ar anunțat foile despre cifra sumei cerute este inexact.

Berlin, 13 Aprilie.

Astăzi s'a deschis congresul chirurgilor. Congresul a mai slab vizitat decât alte dări. Din Germania a venit Volkmann, (președinte), Bergmann, (Berlin), Esmach (Kiel), Frendenburg (Bonn) apoi Medelung, Helsreich și Mikulicz; din Austria Wölfer (Graz) și din Elveția Kocher Socin. Astăzi a avut interes conferința lui Medelung asupra incucaților intestinale. Membrii de onoare au fost numiți Billrott din Viena și Wells din Londra.

Roma, 13 Aprilie.

Opoziția parlamentară contra noului Cabinet va fi mică, de oare-ce față cu mulțimea generală ce a produs în tără reconstruirea Cabinetului, nu vor îndrăzni a combate Cabinetul imediat nici elementele care aparțin opozitiei în toate imprejurările. Primirea ministerului de externe de către Depretis se consideră de o garanție că guvernul va păstra politica externă de până acum. Depretis este o garanție că Italia va face o adevărată politică de pace și va îndeplini angajamentele luate față cu aliații săi.

Petersburg, 13 Aprilie.

Despre intemplierile din Asia centrală poate rămâne cu totul linistită față cu evenimentele interioare din Afganistan. De cum va Anglia ar voi să se folosească de aceste intemplieri spre a pătrunde în orientul Afganistanului, atunci nu va fi greu pentru Rusia de a ocupa partea occidentală, care e mai aproape de Herat, de cat Englezii de Kandahar sau de Kabul. O corespondență către *Nowoe Vremja* arată că Chodja-Salch nu poate fi punctul final al graniții rusești, ci datoria diplomatică rusă ar fi să stăruiască, ca stâlpul de graniță să se ridice la Kelif, unde e obârșia fluviului Usgon, important pentru că udă teritoriul Amu-Daria.

SERVICIUL TELEGRAFIC
AL «ROMANIEI LIBERE»

Triest, 14 Aprilie.

Azi s'a lansat vasul cu turtele Archiduca Stefania.

Archiduca Maria Theresa a asistat la ceremonia religioasă ca nașă a vasului.

Pesta, 15 Aprilie.

Imperatritesa va lua parte la marele manevre ce vor avea loc la toamna la Temeswar. După aceea Majestatea Sa va visita Transilvania.

Berlin, 15 Aprilie.
 Prințul imperial și prințesa preceps și alte două prințese din familia imperială au plecat la Ems unde vor începe o cură.

Viena, 15 Aprilie.
 Prințul Lobanoff a făcut Cabinetul din Viena nici o propunere pozitivă pe cale diplomatică în privința cestuii bulgăre.

Petersburg, 15 Aprilie.
 Ziarul *Nowoe Vremja* declară că Rusia ar putea pune din nou la ordinea zilei cestuii naționale întărirea ce pune Turcia în plată indemnizații de resbel.

Madrid, 15 Aprilie.
 Consiliul de miniștri a aprobat proiectele ministerului de rezboiu privitoare la voluntariatul de un an și la împărțirea armatei teritoriale în opt comandanțe.

Astăzi s'a produs o explozie de cartușe cu dinamită care fusosera puse lângă casa primarului din Comas.

Londra, 15 Aprilie.
 Camera Comunelor. — Desbaterile asupra legii de ceroziune pentru Irlanda : D. Smith, ministru de rezboiu a zis că vacanțele nu vor începe de căd pâna după o douăcărtire.

Regele Belgii a astăzit la ședință.

Paris, 15 Aprilie.
 Ziarul *La République Française* zice că abstinența Rusiei în cestuii bulgăre este fatală regenților și că rechemarea principelui de Battenberg la Tronul Bulgariei ar fi a compromite pacea Europei. Franța continuă a păstra o atitudine calmă, adăgăoa foia parisiană, și Rusia neabănduindu-se de la politica sa actuală, Bulgaria va ajunge singură de a se desface de dictatura insolentă a Regenții.

Filadelfia, 15 Aprilie.
 Un meeting nihilist la care au luat parte 2000 de persoane s'a întîntat aici. Adunarea a protestat în contra tractatului de estrădere ce s'a încheiat între Rusia și Austria. Cunoscutul nihilist Hartmann a pronunțat un discurs foarte violent.

(Agence Libre).

A se vedea ultime stiri pe pag III-a.

București, 4 Aprilie 1887.

Scriem pentru căteva zile.
 Așa e obiceiul pământului de sârbătorile Paștilor.

Odihnă, uitarea la cei mai mulți de necazurile prin cărăi au trecut și un fel de măngâiere susținătoare, gândind la cel ce a pătimit și a murit pentru binele omenirei, timp destul pentru a cugeta la ideal și la realitate, pentru o parte mică din cetățenii acestei țări, în creierul căror mai trăiesc grija de interesele mari ale Statului român.

Pentru aceștia scriem astăzi. Ei sunt puțini, dar sunt elemente ce ar putea deveni hotărîtoare în viața noastră politică.

Guvernul a rămas acuma cu controlul presei; — slab control pentru un guvern fără știință și deci lipsit de conștiință misiunii sale; — mai slab încă pentru un corp social, unde adevărată opinione publică este așa de restrinsă. Oamenii cărăi constituesc înaltul consiliu al Suveranului au pierdut de mult deprinderdea de a roși, de a ceea și critica presei ei lasă indiferență. Nu ne facem dar iluzii asupra eficacității controlului presei. N'am văzut oare, cum faptul nerușinat al brutalităților din Septembrie a rămas nepedeștit în constitucionalul regat al României? N'auzim oare, în fiecare zi, pe d. Brătianu și sateliții săi, sărlindu-se împotriva libertăților publice? Putea-vom increde oare drepturile cetățeanului dispozițiunilor maladive ale fizicului d-lui Stănescu?

Negreșit că între guvern și presă va continua un răsboi crâncen. Sperăm în triumful definitiv al presei oneste în contra apucă-

turilor despotice și corupțoare ale cărmuirei liberale. Dar acest triumf nu e așa de apropiat. Un guvern stricat și un corp politic atât de înapoiat în cultură sunt piedici puternice la grăbirea triumfului ideilor sănătoase. Dar cum Christos, libertatea și adevărul au triumfat asupra lumii pagâne, așa triunfa patriotismul luminat al presei împotriva intuericului și corupției colectivității care trăiesc ca un parasit pe trupul României.

Până atunci însă, datorii suntem toți aceia cărăi ținem un condeiu în mână, să luptăm în contra stăpânirii de fapt care a devenit o rușine pentru țară, să luminăm și să revoluționăm nepăsarea publică spre a îndrepta energiile naționale către idealul adevărători pro-pășirii și adevărători consolidării a Statului.

**

Inainte de a trage bilanțul activității de ăstăzi a Parlamentului colectivist, asupra căruia voiața stăpânirii a fost și este atât de puternică, ne vom întoarce cu gândul la cele ce a făgăduit Cabinetul, prin solemnul glas al Suveranului, la deschiderea Corpurilor legiuioare, și vom cerceta dacă acești factori constituționali și-au îndeplinit făgăduinile făcute țării.

In aceste trei zile de sărbătoare, fiște-care poate controla, medita și trage concluziuni asupra potrivirii dintre vorbele și faptele stăpânilor țării.

Incepem.

La 15 Noembrie 1886, M. S. Regele în discursul Coroanei zicea :

Măsurile înțelepte și energice, ce au luat în anul trecut, ne dau siguranță că în scurt timp vom obține a restabile în mod permanent echilibrul bugetar.

Siguranta M. S. Regelui, rezemată pe înțelepte măsuri ale ignoranței colectiviste, a fost și de astă dată înșelată, după cum înseleata fostă și speranțele țării.

Echilibrul bugetar nu numai că nu este in mod permanent restabil, dar chiar în acest an bugetul prezintă deficite. Numai noi avem trista măngâiere de a nu fi fost înșelați, căci am avut curajul de a spune atât guvernului că și țării, unde ne găsim cu situația finanțiară și unde fatal avem să mergem.

M. S. Regele, la deschiderea Parlamentului, a mai adăugat un cuvânt pentru a justifica neajunsurile financiare ale regimului, zicând :

Greutățile financiare prin care trecem ar fi fost mai puțin simțitoare, dacă am fi putut înălțarea pierderile suferite de fisc prin agățători.

Noi credem că aceste pierderi s'ar fi putut înălța, dacă consilierii M. S. ar fi primit sfaturile noastre. Dar statoveni în neprincipale, ei n'au luat nicăi o mersură pentru a înălța în parte daca nu în total aceste pierderi din averea publică.

Trebuie să depărte.

Mesagiul Coroanei apela cu săruință la reprezentanța națională de a înființa un organ special pentru studierea și elaborarea legilor. Camera însă a rămas surdă la apelul Suveranului, pentru că așa a plăcut stăpânitorilor zilei.

Ceea-ce e mai caracteristic însă pentru necuviința Cabinetului față cu M. S. Regele rezultă din citirea următorului paragraf, al Mesagiului Coroanei:

Ministrul justiției vă va prezinta, chiar în sesiunea aceasta, proiectul de lege destinat a asigura o mai mare stabilitate în poziția legală a magistratilor și a determina mai bine normele, după care urmează să se facă numările și înaintările în funcțiunile judecătorești.

Acest proiect de lege nu s'a prezentat încă Parlamentului, de și M. S. Regele, încrezător în cuvințele ministrului său de justiție, el promisese și de rândul său într'un moment solemn țării.

Aci culpa este absolut numai a Cabinetului, căci ministrul de justiție nu se poate apăra ca cel de culte, care și-a prezintat reforma învechimântului public, dar care a întărit împotriva surdă și pătimăș în rândurile inculte ale colectivității.

**

S'a acuzat îndestul guvernului penitentieale sale de rea administrație, de introducerea consorțieriei politice în avere și în institutele Statului, de incapacitate și de corupție. Dar față cu toate aceste acuzații, el a găsit mijloace de apărare, mijloace slabe dar cărăi au putut să amângăsească o parte din lume.

La criticele presei guvernul a reponsuri prin organele sale ocolind mai tot-dă una cestuiile și revărsându-se în frazeologii injurioase, a mai reponsuri și cu bande de mahala indigne. La criticele din Parlament, Cabinetul a reponsuri prin voturile majorității. Dar voturi și bătăușii fi-vre-o dată argumente pentru a stabili convingeri? Dar țara răbdăva încă mult timp acest sistem și de lucru și de apărare păcătos și nenorocit în urmăriile lui?

De sigur că guvernările de astăzi au multă încredere în răbdarea țării. Avea vorare aceeași încredere și în răbdarea Suveranului, încât să și permită a nescoti atât de brutal promisiunile făcute de Densul țării, la deschiderea Corpurilor legiuioare?

Să medităm asupra acestei întrebări, în liniștea susținătoare, a sârbătorilor Paștilor, și să cerem cugetului drept, statul hotăritor pentru purtarea noastră cetățenească.

Morală lui Christos a triumfat împotriva despotismului care nescotea drepturile omului, împotriva Cărturarilor și Fariseilor, care falșificau cugetarea și corupția lumea. Adevăratul patriotism nu va triunja oare îpotoriva celor care cărăi au început să stăpânească țara ca o provincie cucerită?

CRONICA ZILEI

D. Mantov se va întoarce în Rusciu în data după sârbători.

In ziua de 3 Aprilie s'a deschis toate grădinile publice.

Intre Bérlad-Puești și Bérlad-Murgeni se va înființa o linie telegrafică prin contribuții particulare.

Din cauza incediilor holieri în Capitala Ungariei s'a suspendat măsurile sanitare

ce se luase la punctele Predeal, Verciorova și în portul T.-Severin contra proveniențelor din Austro-Ungaria.

D. locot.-colonel C. Langa din Iași a dăruit școală comună de meserii din acel oraș 58 bilete de ale loteriei Renniunel femeilor române din Iași.

cele-lalte se vor simți în stare să înceapă luptă, — căci cum bine a zis d. Costineșcu puterea se ia, nu se dă, — și atunci fiști siguri că se va incinge o noă campanie o campanie în contra burghesiei, și vom vedea din nou partite formate pe temeiul acestei idei. Pentru moment însă suntem cum era Anglia pe când domnea numai aristocrația, suntem cum este azi democrația americană, suntem într-o stare sozială în care nu poate fi loc de căt la luptă de partite politice, cără ambele, în ceace privesc clasele sociale, sunt de acord.

Cine ar putea azi să mai redeschidă lupta care s'a curmat? Si vă întreb pe d-voastră, dacă chiar conservatorii aceia cari nu sunt în Parlament, ar mai putea profita dănsii de o restabilire a lucrurilor de altă dată pentru a dori aceasta. Luat-i pe nume pe conducători, ii vedeți dacă la cei mai mulți nu le ar vătăma o restabilire a situației de altă dată. Într-un camp i într-altru, diferența claselor sociale a îspărat, burghesia s'a făcut stăpână pe țără, și s'a făcut stăpână pentru că a devenit puternică, pentru că a pus mâna pe averii această mare forță socială.

La noi a mai fost o luptă: lupta pe teritoriul național. D. Porumbar zice că în această luptă ambele partide au meritul lor, căcă cand era vorba de a susține autonomia țării în contra străinului, ambele partide cădeau de acord.

Luptă între clase a fost dar la noi în țără, nu luptă între conservatism și liberalism. Aceasta mă și explică mie pentru ce onor. d. Xenopol zicea: partitul conservator a stat la putere de la descalitoarea până la 1876, și acum am venit noi partitul liberal, care vom sedea la putere încă 50 de ani.

D. Xenopol confundă cuvântul liberal cu cuvântul democrat. D-za a voit să zică că boerii au stat la putere atât anii, și că acum va rămâne democrația la putere încă 50 de ani. Eu cred că democrația nu va sta la putere numai 50 ani, dar nu confund democrația cu colectivitatea politică care îne azi puterea. Această confuzie dintre liberalism și democrație vă explică pentru ce toate parțile noastre politice pun cuvântul liberal în numele cu care ele se desemnează: liberali-naționali, liberali conservatori, sincer-liberali, disidenți-liberali etc.

In aceste etichete cuvântul liberal nu însemnează alt-ceva de căt democrat. Caci azi toate partidele noastre se pretind cel puțin democratice.

Si vă întreb dacă este vre-un partid în țără care n'a scris pe drapelul său: îmbunătățirea soartei tărănilor. Când d. Carp acum trei ani a făcut programul său, d-za ne-a spus că urmărește mai înainte de toate ridicarea claselor de jos, pentru că, cum zicea d-za într-o splendidă imagină, clasele guvernanțe sunt ca cloaia care se ridică din oceanul profund și în el se intoarce, pentru că atunci când poporul, profundul ocean este subred, subred sunt și clasele guvernanțe.

Dar d-voastră pretenții că aveți monopolul ingrijirei pentru soarta tărănilor. D. Xenopol a spus chiar că programul d-ve se resumă în a provoca resbel de tarife cu vecinii, și a vă face campionul tărănilor contra proprietarilor. Eu nu vă cred, vă iau însă la cuvânt: Ce ați făcut d-voastră pentru această clasă? Ne vorbiți mereu de creditele agricole.

Dar de la creditele agricole încoace, — și a treut căjă-va anii de atunci, — ce ați făcut pentru îndreptarea claselor tărănilor?

Ce ați făcut pentru instrucținea rurală?

Ce ați făcut pentru organizația comunei?

Ce ați făcut pentru sosele căci acestea importă mai mult populaționile rurale.

N-ați făcut nimic.

Ați făcut ceva pentru ca populaționea rurală să aibă o poziție mai estină și mai accesibilă? N-ați făcut nimic.

I dați o mai bună administrație? Nu! Atunci de unde luă acest drept de monopol pentru iubirea populaționelor rurale. Lăsați-i acest nobil sentiment unde se află el, în domeniul tutelor, și nu mai ne țăgăduți dragostea pentru populaționile rurale.

Dar atăi făcut căteva legi protegiuioare? Se poate! Vă înșelați însă cănd credeti că veți rădica populaționile rurale numai prin măsură oricătoare, ceea-ce trebuie mai ales tărănilui, este justiția și lumina. Si pentru acestea n-ați făcut destul.

Dar dacă nu aveți drept la monopolul iubirii pentru populaționile rurale, aveți oare veri un drept la monopolul cuvântului liberal? Neapărat că nu. Si, d-lor, a ajuns că cuvântul liberal este așa de tras din toate părțile, în căt singur nu mai însemnează nimic, și trebuie lipit la cuvântul adeverat.

Ei bine, cine este adeveratul liberal? Daca întrebam pe Rosetti, el zicea: Eu sunt adeveratul liberal. Daca întrebam pe d. Brăianu, el zice: Eu sunt adeveratul liberal. Daca întrebam pe d. Fleva d-za zice: eu sunt adeveratul liberal. D. Vernescu zice tot aşa.

Ei bine, dacă este așa, vă mărturisesc că nu aveți dreptul să arogați numai de această calitate.

Si nu aveți dreptul nici chiar să făcă opozitia unită, al cărlea sefi, doi din trei, sunt liberali cari s-au despărțit de dumneata.

Cu datoria publică voi termina, d-le președinte, și numai cinci minute mai am.

D. Costinescu ne zicea: Dar d-voastră tinerii cari ați plecat din minoritate, — și mă pare bine că d. Fleva vă declară ieri că noi am părăsit minoritatea pentru că nu putea lua răspunderea actelor ei, iar nu ca să urmăm o persoană — d-voastră tineri cari ați plecat din partidul liberal, trebuie să știi că nu poate să vie nimeni la putere după noi decât conservatorii, pentru ce ați plecat dar din partidul nostru, nu întrebați d-voastră.

Idea d-voastră este greșită, dar fie că ar fi așa; ar fi oare aceasta un cuvânt ca să găsim că administrația d-voastră este bună? Ca justiția d-voastră merge bine? Ca finanțele d-voastră sunt într-o stare prosperă? (Aplause din minoritate). Si vă închipuiți d-voastră că numai când crede cine-va că va reuși a lăsă celul-lalt trebuie să combata? Eu am spus-o încă odată și o repet, convinționea mea personală, nu a grupului din care am onoare să fac parte, este că d-voastră veți mai sta multă vreme la putere. Cum și cefel nu discut, dar veți mai sta mult: însă iată convinsă mea profunda este că oră că de mult veți mai sta la putere, nu veți mai face nimic.

De trei ani am intrat în această Cameră, și de și am început acum trei ani cu cursul acela calificat de Irod, credet, d-lor, că mă nutram atunci cu speranța că o să ne punem pe lucru. Ce s'a lucrat însă în trei ani de zile?

S'a votat o lege care a transformat Cameră în academie de știință medicală; a-tăt pentru instrucțione.

Ce s'a mai făcut?

S'a mai făcut un proiect de lege pentru admitemea în funcțiunile administrative!

Doarne!

S'a încercat Cameră să tacă o lege pentru stabilirea cumulului! Doarne!

O voce: Trăiesc cumulul.

D. Tache Ionescu: Prin urmare care este bilanțul activităței de trei ani? Nicimica! D-voastră credeți că trei ani într-o țără ca a noastră, care trebuie să meargă repede, este lucru de nimic? Apoi atunci

când s'a pierdut trei ani de giaba, când se va lucra? La anul? Ei, d-lor, cine a așteptat trei ani de a rândul și a așteptat de giaba, permiteți să nu mai aibă speranță că până la anul se va face ceva.

Prin urmare, rău zice d. Xenopol cănd afirmă că din jignirea intereselor personale am părăsit acelle bănci.

Ce interese personale?

D-lor, mărturisesc că n-ăsă fi cutezat să introduc în această Cameră pamflete dar sunt silici, căci semnalul să a dat de d. Costinescu, și am dreptul să o fac și eu.

D. vice-președinte: Mențineți-vă în cestiune.

D. Tache Ionescu: Când în această Cameră se zicea la adresa noastră, celor tineri, că noi am fi plecat din minoritate din cauza jignirei de interese personale....

D. vice-președinte: D-le Ionescu, vă rog bine-voiți a vorbi în fond; lăsați la o parte cestiunile personale.

D. Tache Ionescu: Apoi, d-le președinte, când n-ăsă zis noi tinerilor din această Cameră că din cauza jignirei intereseelor personale am plecat de acolo, apoi noi să nu avem dreptul să venim să ne explicăm?

D-lor, în acel așa numit portret al meu ce a apărut într-un pamflet din capitală se zicea că eu măști fi supărăt pe dv. pentru că nu mi s-a dat și mie un portofoliu.

Dar cine este în drept să mă creză pe mine, așa de nățărău, în căt să doresc un portofoliu la vîrstă mea, și cine are dreptul să mă creză așa de puțin mandru în ambele de căciu și insetat dă si ministru..... (Aplause din partea minorității).

Ambiționea, d-lor, este o pasiune ciudată. Când ea este într-o măsură mediocru, este un mare pericol, căci ea te face să-înghiți o mulțime de situații neplăcute într-unul ca să aibă onoruri; și ambicioză nea însă este într-adevăr mare, atunci este te o pavăză, căci te face să doresc puterea iată iată nu onorurile.

Ei bine, când văd pe mulți că se sue pe acela bancă, cu bune intenții, și nu pot face nimic, stați anii și apoi pleaca să lase ceva în urma lor, cine vădă dreptul să mă face înjură dă crede că eu văști invidiu soartă? (Aplause din minoritate).

Indărăt dar cu aceste cuvinte de jicinirea intereseelor personale!

Dar mi s-a obiectat de d. Lascăr: nu aveți program! Nu avem program? Voiti să îl săji? Veniți cu legea instrucționei publice, veniți cu legea reorganizării magistraturii și veți vedea! Dar când d-voastră tineri mistriți într-ună, nu vă așteptați să venim noi și să facem expunere de programne. (Aplause din partea minorității).

D. Costinescu a mai zis: Sunteti tineri sărăcăt politici. Așa este; suntem tineri sărăcăt politici. Lipsa de trecut politic este un desavantaj, pentru că ai în bilanț, la activ, zero! Dar lipsa de trecut politic este și un avantaj pentru că este zero și la pasiv. Așa că putind în bilanț zero și la pasiv, salud este tot zero, și cine are salud zero, tot să mai bine de căt altii. (Aplause din partea minorității).

Din Galați a plecat alătării un vapor german încărcat cu vin din Serbia având și 150 vase cu vin românesc.

STIRI JUDICIARE

D-nii Balș și Filipescu au făcut oponiție la Cameră de punere sub acuzație împotriva ordonanței de neurmărire față cu d. N. Xenopol.

In sesiunea viitoare a Curții cu jurați va juđeca că doi Bulgari cari au voit să ucidă pe d. Mantov, prefectul de Ruseciu.

La 1 Aprilie st. v. a venit înaintea tri-

bunalului din Botoșani afacerea Enanovici-Enășescu.

Inculpații au fost asistați de d-nii avocați I. Niculeanu, A. Botescu, Dimitrie Micleșcu, Gheorghe și Codrescu; parte civilă de d-nii avocați Em. Iorga și P. Zamfirescu de la Iași. Procesul a durat până la miezul noptii.

Iacă sentința tribunalului.

N. Foty, Nicolae Ciobanu, Mihail Munteanu și V. Andreescu sunt condamnați la către 3 luni închisoare și 100 lei amendă civile. A. Enanovici la o lună închisoare și 50 lei amendă; Costică Hentzescu, M. Ciulei și Ioan Budugan la către 100 lei amendă fie-care.

Toți inculpați în solidum la 1000 lei despăgușire civilă.

CONGRESUL DIDACTIC DIN IAȘI

In ședința de Mercuri a Congresului consiliului didactic din țară s-a discutat următoarele cestiuni: judecarea membrilor consiliului didactic și aprobarea cărților didactice. La prima cestiune s-a făcut următoarea propunere care a fost admisă de congres:

1) «Nici un profesor de ori ce grad, de ambele sexe, nu poate fi îndepărtat, fără a fi mai întâi judecat.»

2) Juriul să fie compus din semenei de gradul imediat superior, eșii la sorti.»

3) «Să se stabilească anume penalitățile pentru delictele comise de vre-un membru.»

La a doua cestiune s-a făcut următoarea propunere care însă a fost respinsă de Congres cu 40 voturi contra și 24 pentru:

1) Congresul didactic și exprimă dorința ca în viitor să se numească doar comisiuni, una în Iași și alta în București pentru aprobarea cărților didactice.

2) Să se intrevieze ca Statul să sprânească tipărirea cărților didactice, alocându-se în buget o sumă anumită pentru acest scop.

STIRI ECONOMICE

In zilele de 17 și 18 Aprilie va avea loc la creditul funciar urban din București tragerea la sorti semestrială a scrierilor funciare ce urmează a se scoate din circulație prin rambursare al pari.

Scrisurile trase la sorti vor fi în sumă de 385,400 lei și anume:

lei 114,000 din seria 7 la sută

40,700 din seria 6 la sută

130,700 din seria 5 la sută

Această tragere se va face în localul creditului, strada Doamnei, în prezentă consiliului de administrație și a d-lor detinitori care sunt rugați să asista.

Din Galați a plecat alătării un vapor german încărcat cu vin din Serbia având și 150 vase cu vin românesc.

ETYMOLOGICUM MAGNUM ROMANIAE

DICȚIONARE ȘI DICȚIONARE

INTRODUCEREA LA TOMUL II,

Citită dinaintea Academiei române în ședința de la 13 Martie 1887.

[Urmare și fine]

Un mare dicționar, în care poporul nu este cuprins cel puțin tot pe atâtă pe căt se cuprinde acolo statul major al națiunii, în care o oadă sau un sonet nu primește în clubul lor un cântec bătrânește sau

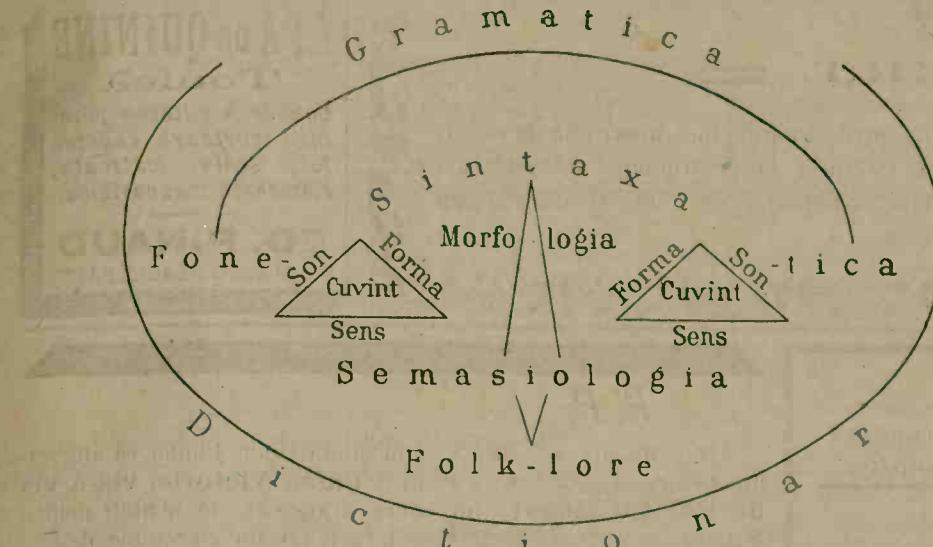
făcă ca să scape de «ciuci cu măciuci» și se hotără să se ascundă în casele Lupilor și se ascunseră:

Vulpea 'n pat; Șoarecele, supt pat; Iepurele, după ușă; Cocoșul, pe culme; Racul, în donătă cu apă; și Oule, în cenușă.

Peste noapte se întoarseră și lupii dela camp; când să intre pe ușă, miroșiră ei ce miroșiră că nu vrură să intre nicăunul ci se indemnă unul pe altul, ca Grecii la pușcărie. Atunci un lup dintre lupi, șchiop, și jigărit o lău înainte și intră în casă, că tot era el șchiop și nu se putea hrăni, așa că n'avea la ce se mai teme de moarte.

Cum intră, să duse la sobă și susă în cărbună ca să s'aprină, să poată vedea cine e în casă. Oule, care se coposera, plesniră și cenușa și sări în ochiul bietului lup, de lăsă orb; cărbunii il friseră pe bot, iar lupul ca să și aline durerile ce simțea alergă de viri botul în donătă cu apă. Racul îl apucă de bot. Cocoșul, după culme, zise:

„scăpare“ din acea de „eșire din manta“? Ea nu putea să se nască de căt într-o țară de la amiază-ză, unde mantaua este bună din când în când la nevoie, dar mai adesea și neșuferită în toiu căldurei. La Romani „capa“ înfășură tot corpul omului: „totum capiat hominem“ după expresiunea lui Isidor. O purtau mai ales călătorii plecând la drum; și pe deasupra ceașcă la cine-va, era obiceiul ca gazda să ia de pe umăr oaspețul, să îl scăpe de o asemenea belea: „auferunt capa“. Iată-ne dară, pentru că

Prin „folklore“, se înțeleg aci nu acele texture poporane, cari sunt nu mai puțin de trebuințioase gramaticei, fiind o prețioasă fontană pentru Lingvistica peste tot; ci se înțelege întregul traiu presintă și trecut al unui popor, viața lui materială și morală în treptată desfășurare, cu toate ale cărui și mărunte. Cu căt acest traiu nu este mai cunoscut, cu căt noi îl putem înțelege într-un chip mai intuitiv, mai vîzut cu ochi, cu atât mai impede ne dăm seamă de sensul cel milăios al cuvintelor. Cine oare n-ar pricepe și mai bine naștere logică a lui scap din „expacăes din manta“, dacă ar avea dinaintea chiar imaginea acelei mantale, care înfășură pe drumețul roman obosit? Un dicționar e dator, după putință, și împinge cercetările până la acea margină extremă, căci tinta lui, în stare actuală și știință, este de a ne împărăți în istoria fie căruia cuvântul genesea a unei asociații de idei.

Pe lângă „capa“, poporul roman mai avea și alte feluri de mantale, numite „lacerna“, „birrus“, „sagus“, „mantum“ etc. Putem noi oare cunoaște cu deplinătate pe una din ele, dacă nu o săm deosebi de cele-lalte? Să nu număram când e vorba de lueruri, ci nu mai puțin și în privința cea imaterială a simțimintelor și a speculațiilor intelectuale, ori-ce graiul, fie că de necioplit sub raportul literar, posedă pentru ori-ce categorie o seamă de sinonimi, pe care le distinge unele de altele, fie-care din ele având o nuanță proprie și dând naștere unor derivate diferite, uneori chiar divergenți. Alt-ceva este „scap“, și alt-ceva sinonimul „mantuiesc“, derivat din „mantum“, adică din aceiasă noțiune fundamentală ca și „capa“. Diminutivul „mantellum“ ne apare deja la Plaut (Capt. III, 3 v. 5-6) cu sensul de „scăpare“: Nec mendaciis subdolis mihi usquam mantellum [um est meis, Nec sycophantii, nec facis ultum mantellum [obviandum est...]

„Mantuiesc“, care n-are aface cu maghiarul „menteni“, este format din latinul „mantum“ și însemnează literalmente acoperi cu o mantă, de unde pe de partea sensul de „sauea“, pe lângă „la Moldoveni“ acela de „achever“, niciodată „laisser tomber“, căci la Romanii „mantum“ era scurt și ușor, „breve amictum“ nu supărăcos că lunga „capa“. Fără sinonimică acceptarea celor mai multe vorbe ne apără într-o umbără, în care ochiul zărește figurile, dar confundă fețele.

De la Festus până la Suidas, de la Suidas până la Henricus Stephanus, de la Henricus Stephanus până mai în zilele noastre, dicționarele cele mari se mulțumește cu arătarea sensului imediat veciului sau nou al unui cuvânt prin înțrebunțarea curat literară într-o construcție sintactică. Dar până și această citare a texturilor este generalmente prea-trunchiată, uitându-se că adesea înțelesul cel intenționat al cuvântului nu se lămuște fără un lung pasaj reproducă extenso. Littré cel dințintă a săută să citeze, și tocmai de aceia cel dințintă el a reușit să înțindă într-o mulțime de casuri nu numai sensurile, dar până și nuantele cele mai fine ale fie căruia sens în parte. Grajă cătușilor bine alese, bine compărit și bine clasificate, grăjează tot-dințintă el să fie urască și — după zicătoarea română — vorba vorbă aduce; cea-laltă este un fel de schelet, un specimen anatomic, o hirca cu oscioare numeroase într-un mod foarte simetric, pe care trebuie să studiez căle odătă, dar cu care unei firii nervoase nu îl prea vine la socoteală a rămănește singular în oadă.

Ori-ce mare dicționar al unei limbi ar trebui să fie carte de lectură cea mai răspândită, cea mai atrăgătoare, căci acolo și numai acolo se află deplinul

**
Moarte repede. — Miercură trecută o femeie, proprietățea unei farmacii în Tulcea, iesa dela președintele consiliului de ministri la care se dusese să ceară o concesie pentru a își urma înaintea profesiei sa.

Pe stradă l-am văzut, se învîrti în loc și căzu dinodată lovita de apoplexie. Neșorocita femeie expira pe drum către spitalul Colții unde voiau să o ducă agenții poliției.

Temeri serioase au început din nou să se producă pentru pacea europeană, din cauza mișcării Rusiei. Împrumutul cerut de acest imperiu precum și lucrări militare activate legimează aceste temeri.

SERVICIUL TELEGRAFIC AL ROMANIEI LIBERE.

Viena, 15 Aprilie.

Ziarul *Narodny Listy* pledează pentru introducerea în bisericile Slavilor catolici a liturghiei slave. În acest mod, zice ziarul slav, se va pune capăt conflictului ce există de 800 ani între Papa și slavi.

Ziarul *Politische Correspondenz* anunță că Tarul va da cu ocazia serbătorilor de Paști d-lui de Giers marea cruce a ordinului Vladimir care va fi însoțită de o scrisoare autografa în care Tarul va aproba politica urmată de ministrul său.

Viena, 15 Aprilie.

Ziarul oficios *Die Presse* declară că zgomotele relativ la intrarea Turciei în triplă alianță sunt absurdă.

Berlin, 15 Aprilie.

Aici ca și la Viena nu și face nimănii iluziuni asupra inițiativei ce ar putea lăua Turcia în cestiușa bulgară.

Sofia, 15 Aprilie.

Circul zgromotul că călătoria întreprinsă de d-nii Stambuloff și Mutkaroff în interiorul Bulgariei stă în raport cu măsurile ce Regenta are de gând să ia.

Viena, 15 Aprilie.

Ziarul *Neue Freie Presse* constată că Stoiloff a declarat că Puterile ar trebui să rezolve acum cestiușa Bulgariei căci altfel poporul bulgar va căuta să se ajute singur și eventual se va adresa principelui de

D. Stoiloff a mai declarat că cu tot sgo-

mul ce se face, Bulgaria este totușu foarte lipsită. Se zice că Regenta a însărcinat pe d.

Stoiloff de a tine dinainte un limbagiu mai moderat ca până acumă.

(Agence Libre).

MAINOU

Guvernul n'a vrut să lucreze la linistirea spiritelor, destul de legitim agitate prin procedimentele bunului plac. El va avea furtună, cum nici odată nu și-a putut închipui. Asupra lui, toată respunderea !....

Concursul pentru catedra de Obstetrică din Iași s'a amânat de juriu pînă după Dumineca Tomei, din cauza atât a serbătorilor că și a unei deslegări cerute de la minister, pentru candidații fără de bacalaureat.

Guvernul n'a hotărât încă pe cine să-l ordone ca primar al Iașilor. Colectivității din localitate așteaptă ordinul cărmuirii.

Comitetele opoziției unite se vor strânge după serbători spre a decide dacă trebuie să ia parte la alegerile pentru consiliile județene sau nu.

Probabil că idea acțiunii va triumfa.

Oferitorii atinși în întrunirea studenților cu privire la bătăia suferită de sergentul voluntar Cudalbu, au trimis provocări d-lor Tache Ionescu, deputat, C. Mille, publicist, și Constantinescu redactor la *Reșboiu*.

Avocații și-au constituit martorii, și anume: d. Ionescu pe d-nii Al. Marghiloman și C. Arion, d. Mille pe d-nii N. Filipescu și Găneșu, iar d. G. Constantinescu pe d-nii N. Velescu și C. Ștefănescu.

Din economiele rămase din fondul regretatului întru fericeire Iosif Niculescu, ministerul e dispus a deschide 6 stipendie nouă și anume: 1 pentru științele fizice, 4 pentru teologie la Cernăuți și 1 pentru limba și literatura slavă.

Se știe că acum sunt întreținuți din venitul fondului Josif Niculescu 16 tineri la studiile finale din străinătate, dintre care 1 studiază filologia la Gratz, 5 matematicele la Paris și Berlin, 6 științele fizico-naturale la Paris, Jena și Halle, 1 teologia la Cernăuți și 1 pentru limba și literatura slavă.

Maș mulți bărbați din România vor pleca Vineri la Caransebeș pentru a asista la jubileul bîtrînenului Mitropolit Popazu.

D. Sava Ștefănescu distinsul profesor de științe-naturale la liceul St. Sava a cerut un concediu spre a merge în străinătate, ca să complecăze unele lucrări geologice.

Temeri serioase au început din nou să se producă pentru pacea europeană, din cauza mișcării Rusiei. Împrumutul cerut de acest imperiu precum și lucrări militare activate legimează aceste temeri.

Un faț personaj politic ne zicea: „Nu vă înșelați de calmul de la suprafață“.

Corpul învățătoresc rural se componă, în anul 1885—86, din 2,728 de membri dintre cari 402 femei și 2,326 bărbați.

Retribuținea acestui corp deriva din fonduri deosebite și anume:

de la Stat, pentru 898 învățători și 83 învățătoare;

de la Stat și comună, pentru 955

învățători și 162 învățătoare;

dela Stat și județ, pentru 6 învățători;

de la Stat, comună și județ pentru 3 învățători.

Județele unde sunt mai mulți învățători și învățătoare sunt: Ilfov (98+6), Dolj (131+29), Ialomița (104+24), Teleorman (96+26), Argeș (111+11), Vlașca (69+43), și Gorj (106+3). Județe mai sărăce sunt: Vaslui (46+2) și Romanul (46+3).

M. S. Regele precum și înălții demnitari ai Statului vor merge la slujba Invierii la catedrala mitropolitană, iar de aci se vor întoarce la Palat spre a cincini ouă roșii, facând urările obișnuite Coroanei.

Miercură 8 (20) Aprilie fiind a doua aniversare a morții lui C. A. Rosetti, amicii săi vor merge la mormântul său, spre a aduce un omagiu memoriei sale.

Amicii, societățile și corporațiunile care voiesc să meargă la cimitirul Șerban-Vodă, se vor întârzi în ziua de 8 (20) Aprilie, la orele 1 și jumătate d. a. la redacția României 10 Calea Victoriei.

Se telegraftă din Viena: Ziarul oficios *Fremdenblatt* declară că comisia austro-română, însărcinată cu regularea fructarilor, a ajuns la deplină înțelegere.

In Biserica Sf. Vineri s'a găsit lepădat aseară un bătăel ca de 6 săptămâni — în urma ieșirei credincioșilor de la serviciul divin.

Am primit o broșură scrisă în limba franceză de d. S. Mylarov și tipărită în Brăila, prin care se combată Regenta și se face apel la Europa ca să intervie.

La biserică St. Ștefan s'a întâmplat un scandal aseară: preotul N... a luat doi trandafiri de pe mormântul surorii d-lui Z... și i-a dat la doar persoane din biserică.

Astăzi s'a făcut nouă experiență cu pompa Knaust cumpărată de primăria Capitalei pentru a fi întrebuințată la stingerea focurilor și la udatul cheurilor, și s'a constatat că se poate ridica cu deșteptă apă până în vîrful hotelului de Franță.

Pentru direcția poștelor:

Corespondența nostru din Craiova ni se plange că luna trecută, în trei rînduri, pacetele cu ziare ce i s-au trimeste de administrația noastră au fost expediate, din neglijență funcționarului special, drept la Vîrșor și că toamna după 24 de ore i s-a adus la Craiova, așa că foile nu s-au putut vinde.

Continuă am reclamat în contra neglijenței funcționarilor postali și reușit vedem că nu se mai curmă. Până când?

—

APEL

către foști și susținători, așatori astăzi în România, ai fostului protopop al Brașovului și actualului Episcop Român al diocesiilor Caransebeșului Ioan Popazu

Iu ziua de Duminica Tomei, 12 Aprilie a.c.

Romanii din Banat împreună cu cei din Transilvania și din Bucovina vor sărbători jubileul de 50 de ani al păstorului adevărat apostolic al Prea Sânpetru Sale Episcopul Ioan Popazu, organizatorul scoalelor românești din tractul protopopeștilor Brașovului și întemeitorul gimnaziului românesc din Brașov.

Pentru eternisarea numelui acestui arhieș care n'a trăit pentru sine, ci pentru înaintarea neamului său, se va crea cu ocazia aceasta o fondăție, care va purta numele Fundația Episcopului Ioan Popazu.

Că foști elevi ai școalelor, întemeiați de Prea Sânpetru Sale, să ne grăbim cu toții a ceea, din cauza mișcării Rusiei. El — ci spore a de exemplu următorilor noștri, că să prețui meritele unui bărbat, care se jertfește pentru înaintarea neamului său.

Indrănesc dară a mă adresa către d-v-

domilor comercianți, profesori, ingineri etc., din București, Ploiești, cu deosebire Brăila, Craiova, Buzău, Mizil, Ialomița, Dobrogea, etc. a contribui și d-oastră pentru eternisarea numelui aceluia care v-a deschis capul, ca să poată trăi în lume și să facă onoare comerțului României.

Însărcinăți în fiecare oraș pe unul din doastră cu o listă de subscrise, ca să să dădă dovadă, că și aci, la brațele mamei, nu ne-am uitat de frații noștri.

La București am deschis eu insu-mă o listă și în ziua primă am incasat multe de aproape 1000 de lei — în fruntea căreia se află d. T. Maior, d. A. Laurian, T. Nica, I. Maniu, V. Mandreanu, I. Colțescu, frații Boroș, Orchidă, Alexiu, Pascu, Steriu, Ciura, Moroianu, Căciulescu, St. Constantinescu, Drăghiciu, etc., etc.

Sumele inscrise vă rog a le trămite la una din redacțiile jurnalilor din București.

Jurnalele din România în interesul causei sunt rugate a publica în coloanele lor aceste apel.

București, 3 Aprilie 1887.

V. Mandreanu profesor.

ARTE—TEATRE

* * Teatrul Național reințepe reprezentările sale Dumineacă. Se va da în beneficiu după Pasări, la diferite date ce vom publica, *Boccaccio*, *Fédora*, și se zice că se vor canta și cîteva opere noi.

* * D. Millo va da la Dacia trei reprezentări, în cele trei zile ale Pasării, în ordinea următoare: — *Prăpăstile Bucureștilor*; — *Lipitorile Satelor*; — *Apele dela Văcărești*.

* * Lună 6 Aprilie, la *Bosel* mare reprezentării extra-ordinară dată în beneficiu concursul d-lui I. D. Ionescu, programă *Teatrul în Teatrul* comedie bușă într'un act.</p

